

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:3232

av Mikael Oscarsson (KD)

Vårdnadsbidrag och kommunalt självstyre

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen av hänsyn till det kommunala självstyret inte ska begränsa beloppet för det kommunala vårdnadsbidraget till 3 000 kronor per kalendermånad och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 1 juli 2008 fick Sveriges kommuner rätt att införa vårdnadsbidrag, och redan följande år betalade kommunerna motsvarande 3 750 helårs och heltids vårdnadsbidrag, dvs. 135 miljoner kronor. Antalet familjer som faktiskt hade vårdnadsbidrag var sannolikt större, eftersom många är hemma med vårdnadsbidrag en kortare tid än under ett helt kalenderår. I dag har ett hundratal kommuner infört vårdnadsbidraget, och i dessa kommuner bor drygt Sveriges halva befolkning. Om alla familjer hade haft tillgång till vårdnadsbidraget finns det beräkningar som pekar på att ungefär lika många skulle nyttja vårdnadsbidrag som nyttjar familjedaghem i vissa kommuner. Sedan införandet har nyttjandet ökat. Vårdnadsbidraget är en viktig reform som kommit för att stanna tills det finns alternativ på plats med minst samma grad av valfrihet.

Lagen ger kommunerna möjlighet att betala ut vårdnadsbidraget med ett belopp på maximalt 3 000 kronor per kalendermånad fram tills barnet fyllt tre år. Detta utgör ett välkommet tillskott för de familjer som vill dra ut på föräldraledigheten och vara hemma lite längre med sina barn. Risken är dock att många föräldrar inte har de ekonomiska möjligheterna att fullfölja detta önskemål då vårdnadsbidraget är relativt lågt. Detta trots att just deras barn kan behöva vara hemma lite längre, utifrån personlighet och behov. Därför har Kristdemokraterna beslutat att vårdnadsbidraget i

framtiden ska ersättas med en utökad barnomsorgsavgift, som innebär gott och väl en fördubbling av ersättningen.

Redan nu måste dock kommuner ges möjlighet att betala ut vårdnadsbidrag på en högre nivå. För många orter skulle det vara en konkurrensfördel att kunna höja vårdnadsbidraget, och det skulle kunna ingå i en strategi för att ytterligare öka kvaliteten i förskolan. För många familjer skulle det öka möjligheterna att välja den barnomsorg de önskar.

Om de familjer som 2009 nyttjade vårdnadsbidraget i stället hade valt förskolan skulle kommunernas kostnader inte ha uppgått till 135 miljoner kronor, utan drygt 500 miljoner kronor för de förskoleplatser som då hade behövts. Detta innebär att vårdnadsbidraget antingen inneburit en besparing för kommunerna eller att de kunnat satsa på andra verksamheter. Det är orimligt att de kommuner som ser en möjlighet att betala ett högre vårdnadsbidrag hindras från just denna satsning av lagstiftaren.

Lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag säger att vårdnadsbidrag per barn får uppgå till ”högst” 3 000 kronor per kalendermånad (9 §). Då vårdnadsbidraget är kommunalt är det rimligt att det är kommunen som sätter den ekonomiska nivån utifrån det kommunala självstyret – fristående från statens inblandning. Redan finns möjlighet för kommuner att välja att sätta summan lägre än till 3 000 kronor i månaden för vårdnadsbidraget. Det är dock inte någon kommun som nyttjat denna möjlighet, medan det finns kommuner, exempelvis Jönköping, som redan har beslutat att höja nivån när det blir möjligt i lagen.

Vårdnadsbidraget bör inte avslutas, det bör utvidgas. De kommuner som önskar sätta en annan nivå på vårdnadsbidraget bör få möjlighet att göra det. Detta bör ges regeringen till känna.

Mikael Oscarsson (KD)